

« به نامش و یارش »

نام و نام خانوادگی:	اداره کل آموزش و پرورش استان کرمان	نام درس: فارسی (۱)
نام پدر:	شهرستان قلعه گنج	تاریخ امتحان: ۹۹/۱۰/۲۰
پایه: دهم	متوسطه دوره دوم بانو عفت حیدری	ساعت امتحان:
رشته: انسانی	امتحانات ترم اول سال تحصیلی ۱۴۰۰ - ۱۳۹۹	مدت امتحان: ۸۰ دقیقه
نام دبیر:	نمره به عدد	نمره به حروف:
	تاریخ و امضا:	
ردیف	سؤالات	بارم
۱	در عبارات و اشعار زیر، معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید. (الف) گفت درین معرکه، یکتا منم تاجِ سرِ گُلَبُن و صحرا منم (گُلَبُن) (ب) از آموختن ننگ مدار تا از ننگ رسته باشی (رسته) (ج) حدیث دوست نگویم مگر به حضرت دوست // که آشنا سخن آشنا نگه دارد (حدیث) (د) وین بوم محنت از پی آن تا کند خراب // بر دولت آشیان شما نیز بگذرد (محنت)	۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵
۲	املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. (الف) در قصه یوسف، هم فرقت بود و هم (وُصلت_وُسلت)؛ هم محنت بود و هم شادی (ب) هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم // در (حظیظ_حضیض) هم می توان عزیز بود.	۰/۵ ۰/۵
۳	در گروه کلمات زیر دو غلط املايي وجود دارد؛ آن‌ها را پیدا کنید و شکل صحیح هر یک را بنویسید. (مکر و عداوت _ قرابت و فامیل _ زبان تاذی _ اندوه و طرب _ بهر سهمگن _ طالع مسعود)	۱
۴	در نمونه‌های زیر، شیوه بیان چگونه است (عادی _ بلاغی) (الف) گه نعره زدی بلبل، گه جامه دریدی گل (ب) ما به گوشه‌ای باز شدیم و به تعجب در کار دنیا می‌نگریستیم.	۰/۵ ۰/۵
۵	در جمله زیر نقش گروه‌های اسمی مشخص شده را بنویسید (بهاره، آب‌پاش، گلها) بهاره با آبپاش کوچک خود گل‌ها را آب می‌داد.	۰/۷۵
۶	برای واژه «رفیع» یک مترادف و متضاد بنویسید.	۰/۵
۷	نوع (و) را در جمله‌های زیر مشخص کنید (حرف ربط، حرف عطف) (الف) از خم کتف و سینه فراتر رفت (ب) کارش، نگار نقشه قالی بود و در آن دستی نازک داشت	۰/۵ ۰/۵
۸	در عبارت زیر، یک واژه دو تلفظی را مشخص کنید. «روزگار، درس‌هایی به انسان می‌دهد که گاهی تلخ و گاه شیرین است.»	۰/۲۵
۹	معنی واژه مشخص شده را با کاربرد امروزی آن مقایسه کنید (شوخ) «ما را درمکی زیادت‌ر در گرمابه بگذارد که شوخ از خود باز کنیم.»	۱
۱۰	پدیدآورندگان هر یک از آثار زیر را بنویسید. (الف) قابوس‌نامه (ب) اتاق آبی	۱
۱۱	آرایه حس آمیزی را در بیت زیر مشخص کنید. الیک چای شیرین و خاموش ماند / گریه شیرین می‌شود گوش‌ها را	۰/۵

۱۲	در بیت "چون داد عادلان به جهان در بقا نکرد/بیداد ظالمان شما نیز بگذرد" یک نمونه تضاد بیابید.	۰/۵
۱۳	در بیت زیر یک تشبیه وجود دارد، مشبه به، و ادات تشبیه را در آن مشخص کنید "بلم آرام چون قویی، سبکبار به نرمی بر سر کارون همی رفت"	۰/۷۵
۱۴	در کدام یک از عبارات های زیر، "آرایه حسن تعلیل" وجود دارد؟ و دلیل خود را بنویسید (الف) صداقت // شیرین ترین لبخند // بر لبان اراده توست. (ب) درختان را دوست دارم // که به احترام تو قیام کرده اند.	۱
۱۵	کدام یک از ترکیبات زیر اضافه تشبیهی است؟ (الف) جوشش عشق (ب) رخ اندیشه (ج) آتش عشق (د) تن ساحل	۰/۲۵
۱۶	ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید (الف) در بن این پرده نیلوفری کیست کند با من چو منی همسری؟ (ب) بادی که در زمانه بسی شمع ها بکشت هم بر چو چراغدان شما نیز بگذرد (ج) تدبیر برادران، برخلاف تقدیر رحمان آمد. (د) کارش، نگار نقشه ی قالی بود و در آن دستی نازک داشت	۴
۱۷	مثل "گندم نمای جو فروش مباش" انسان را از چه کاری بر حذر می دارد؟	۰/۵
۱۸	با توجه به محتوای درس "بیداد ظالمان" و بیت "ای تو رمه سپرده با چوپان گرگ طبع // این گرگی شبان شما نیز بگذرد" منظور از "رمه" و "چوپان گرگ طبع" چه کسانی هستند؟	۱
۱۹	مفهوم کلی بیت "تا نگردي آشنا، زین پرده رمزی نشنوی // گوش نامحرم نباشد جای پیغام سروش" کدام است؟ (الف) فقط محرم می تواند اسرار را درک کند. (ب) پیغام سروش حتی در گوش نامحرم هم جای می گیرد.	۰/۵
۲۰	به چه دلیل نویسنده درس "جمال و کمال" معتقد است که "مثل قرآن، مثل آب روان است"؟	۰/۵
۲۱	در بیت چندان تناوری و بلند // که به هنگام تماشا // کلاه از سر کودک عقل می افتد "عقل با چه ویژگی وصف شده است؟	۰/۵
۲۲	در بیت قطره باران که در افتد به خاک // زو بدمد بس گوهر تابناک "منظور از "گوهر تابناک" چیست؟	۰/۵
۲۳	با توجه به بیت مقابل به سوالات پاسخ دهید. «ابر ز من حامل سرمایه شد // باغ ز من صاحب پیرایه شد» (الف) این بیت نشان دهنده کدام ویژگی اخلاقی بد چشمه است؟ (ب) منظور از سرمایه ابر چیست؟	۰/۵ ۰/۵

« به نامش و یارش »

نام و نام خانوادگی:	اداره کل آموزش و پرورش استان کرمان	نام درس: فارسی (۱)
نام پدر:	شهرستان قلعه گنج	تاریخ امتحان: ۹۹/۱۰/۲۰
پایه: دهم	متوسطه دوره دوم بانو عفت حیدری	ساعت امتحان:
رشته: انسانی	امتحانات ترم اول سال تحصیلی ۱۴۰۰ - ۱۳۹۹	مدت امتحان: ۸۰ دقیقه

«پاسخنامه فارسی دهم»

پاسخ پرسش ۱: الف) گُلْبُن: بوته یا درخت گل، به ویژه بوته گل سرخ / ب) رسته: رها / ج) حدیث: ماجرا، روایت، سخن / د) محنت: غم، اندوه

پاسخ پرسش ۲: الف) وُصلت ب) حُضیض

پاسخ پرسش ۳: زبان تازی: زبان تازی بهر سهمگن: بحر سهمگن

پاسخ پرسش ۴: الف) بلاغی ب) عادی

پاسخ پرسش ۵: بهاره: نهاد آبیاش: متمم گل‌ها: مفعول

پاسخ پرسش ۶: مترادف واژه رفیع: بلرغ متضاد واژه رفیع: حُضیض

پاسخ پرسش ۷: الف) «و» حرف عطف ب) «و» حرف ربط

پاسخ پرسش ۸: واژه دو تلفظی: روزگار

پاسخ پرسش ۹: در گذشته واژه شوخ به معنی چرک و آلودگی بوده و امروزه به معنی اهل مزاح، خوشحال است.

پاسخ پرسش ۱۰: قابوس‌نامه اثر عنصرالمعالی کیکاووس ب) اتاق آبی اثر سهراب سپهری

پاسخ پرسش ۱۱: شیرین سخنی: حس آمیزی

پاسخ پرسش ۱۲: داد با بیداد و عادلان با ظالمان

پاسخ پرسش ۱۳: بَلَم: مشبه قویی: مشبه به چون: ادات تشبیه

پاسخ پرسش ۱۴: الف): زیرا برای حالت قیام درختان دلیلی غیر واقعی، ادبی و زیبا آورده است.

پاسخ پرسش ۱۵: ج) آتش عشق: اضافه تشبیهی / بقیه گزینه‌ها اضافه استعاری هستند

پاسخ پرسش ۱۶: الف): زیر این آسمان آبی رنگ، چه کسی می‌تواند با من برابری و رقابت کند؟

ب) مرگ که مانند باد، بسیاری از زندگی‌ها را مثل شمع خاموش کرده است، چراغ زندگی شما را نیز خاموش می‌کند.

ج) اندیشه برادران برخلاف خواست و سرنوشت خداوند مهربان بود.

د) شغل و حرفه‌اش نگاشتن یا طراحی نقشه قالی بود و در آن مهارت داشت.

پاسخ پرسش ۱۷: انسان را از فریبکاری و دورویی بر حذر می‌دارد.

پاسخ پرسش ۱۸: منظور از رَمه: مردم منظور از چوپان گرگ طبع: حاکمان ظالم

پاسخ پرسش ۱۹: الف) فقط محرم می‌تواند اسرار را درک کند

پاسخ پرسش ۲۰: زیرا قرآن و آب، هر دو، پاک‌کننده و حیات‌بخش هستند.

پاسخ پرسش ۲۱: منظور از گهر تابناک: سبزه‌ها و گل‌های رنگارنگ

پاسخ پرسش ۲۲: عقل مانند کودکی ناتوان است؛ زیرا توانایی درک عظمت امام حسین (ع) را ندارد و دچار حیرت می‌شود.

پاسخ پرسش ۲۳: الف) غرور و تکبر ب) باران

« به نامش و یارش »

نام و نام خانوادگی:		اداره کل آموزش و پرورش استان کرمان		نام درس: فارسی (۱)	
نام پدر:		شهرستان قلعه گنج		تاریخ امتحان: ۹۹/۱۰/۲۰	
پایه: یازدهم		متوسطه دوره دوم بانو عفت حیدری		ساعت امتحان:	
رشته: انسانی		امتحانات ترم اول سال تحصیلی ۱۴۰۰ - ۱۳۹۹		مدت امتحان: ۸۰ دقیقه	
نام دبیر:		نمره به عدد:		نمره به حروف:	
تاریخ و امضا:					
ردیف	سؤالات		بارم		
۱	در عبارات و اشعار زیر، معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید. الف) سپیده فردای گنجه با نهیب و <u>صفیر</u> گلوله های توپ روس، باز شد (صفیر) ب) شغال <u>نگون</u> بخت را شیر خورد (نگون بخت) ج) دل را بر مثال <u>کوشکی</u> یافت (کوشک) د) <u>محبوب</u> گشت از نظر مردمان (محبوب)		۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵		
۲	املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) خاک در کمال (مزالت - مذالت) و خواری ناز می کرد. ب) حق تعالی چون (اصناف - اسناف) موجودات می آفرید.		۰/۵ ۰/۵		
۳	در گروه کلمات زیر دو غلط املايي وجود دارد؛ آن‌ها را پیدا کنید و شکل صحیح آن‌ها را بنویسید. (لطیف و صنع - طاقت و تاب - هشم و مطربان - تب و سراسام - سوار زخم دار - مهراب زمین)		۱		
۴	در موارد زیر، رابطه های معنایی (مترادف، متضاد، تضییع و تناسب) را مشخص کنید. الف) غریب و آشنا ب) انار و میوه ج) دست و پا د) مهر و محبت		۱		
۵	واژه استاد را در جمله به عنوان "شاخص" به کار ببرید.		۰/۵		
۶	باتوجه به بیت "ما به فلک بوده ایم، یار ملک بوده ایم// باز همان جا رویم جمله که آن شهر ماست" به پرسش‌ها پاسخ دهید: الف) برای هر یک از واژگان "فَلک" و "مَلک" یک مترادف (هم معنی) بنویسید. ب) یک ترکیب در بیت بیابید و نوع آن را بنویسید.		۱ ۰/۵		
۷	در جمله های زیر نقش های تبعی را بیابید و نوع آن را مشخص کنید. (معطوف - بدل - تکرار) الف) مجالس درس و وعظ را به عهده گرفت ب) برای من مگری و مگو دریغ دریغ ج) پادشاه سلجوقی، علاءالدین کیقباد، از مقامات او آگاهی داشت		۰/۵ ۰/۵ ۰/۵		
۸	نام پدید آورندگان هریک از آثار زیر را بنویسید. الف) بهارستان: ب) بوستان:		۱		
۹	در عبارت "عشق حالی دو اسبه می آمد" دو اسبه آمدن کنایه از چیست؟		۰/۵		

۰/۵	۱۰	در عبارت زیر مجاز را بیابید و مفهوم آن را بنویسید "به کران آب فرود آمدند و خیمه ها و شراع ها زده بودند"
۰/۵	۱۱	"دریای خون" در بیت زیر استعاره از چیست؟ "در آن دریای خون در دشت تاریک به دنبال سر چنگیز می گشت"
۱	۱۲	با توجه به بیت "برو شیر درنده باش، ای دغل // مینداز خود را چو روباه شل"، "شیر" و "روباه" نماد چه کسانی هستند؟
۱	۱۳	بیت زیر را از نظر آرایه های ادبی بررسی کنید (دومورد کافی است) "برداشته دل ز کار او بخت // درماند پدر به کار او سخت"
۱ ۱ ۱ ۱	۱۴	عبارت و ابیات زیر را معنی کنید. الف) امیر از آن جهان آمده به خیمه فرود آمد و جامه بگردانید. ب) من نهایت بعد اختیار کردم که قرابت را خطر بسیار است. ج) از شبم عشق خاک ادم گل شد صد فتنه و شور در جهان حاصل شد د) نه بیگانه تیمار خوردش نه دوست چو چنگش رگ و استخوان ماند و پوست
۰/۵ ۰/۵ ۰/۵	۱۵	با توجه به جمله "این مرد بزرگ و دبیر کافی به نشاط قلم در نهاد" به پرسش های زیر پاسخ دهید. الف) مقصود از "این مرد" چه کسی است؟ ب) "دبیر کافی" به چه معناست؟ ج) "به نشاط قلم در نهاد" یعنی چه؟
۰/۵	۱۶	شاعر در کدام بیت "به بیان" نابودی و انقراض حکومت "پرداخته است"؟ الف) در آن دریای خون، در دشت تاریک // به دنبال سر چنگیز می گشت ب) در آن تاریک شب می گشت پنهان // فروغ خرگه خوارزمشاهی
۰/۵	۱۷	مفهوم کلی بیت "چه در کار و چه در کار آزمودن // نباید جز به خود محتاج بودن" کدام است؟ الف) تکیه بر خود ب) غرور و تکبر
۱	۱۸	گوینده عبارت "آنچه دارم از حطام دنیا حلال است و کفایت است و به هیچ زیادت حاجتمند نیستم" از کدام فضیلت های اخلاقی برخوردار است؟
۰/۵	۱۹	در عبارت "مردمی که به خانه های تاریک و بی دریچه عادت کرده اند، از پنجره های بازو نور گیر گریزان هستند" مقصود از قسمت های مشخص شده چیست؟

پیروز و سربلند باشید